

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Tårs

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Tårs. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Tårs, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppens sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv, og i at inddrage børns oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

Vi bygger den pædagogiske læreplan på de beskrivelser af rammer og indhold for den styrkede læreplan, der fremgår af lovgivningen og på Hjørring Kommunes Børnepolitik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/den-styrkede-paedagogiske>

Hvis du vil vide mere om Dagtilbudspolitikken:

<https://hjoerring.dk/demokrati/planer-politikker-og-strategier/politikker-boern-unge-og-familie/dagtilbudspolitik>

Kort om Børnehuset Tårs

Børnehuset er en aldersintegreret institution med ca. 100 børn fordelt på to afdelinger, Søholm og Vestbakken.

Børnehuset tilbyder udvidet åbent hvis der er et arbejdsrelateret behov, udvidet åbent findes kun i Vestbakken, men personalet følger de børn der er mødt ind og som skal være i Søholm

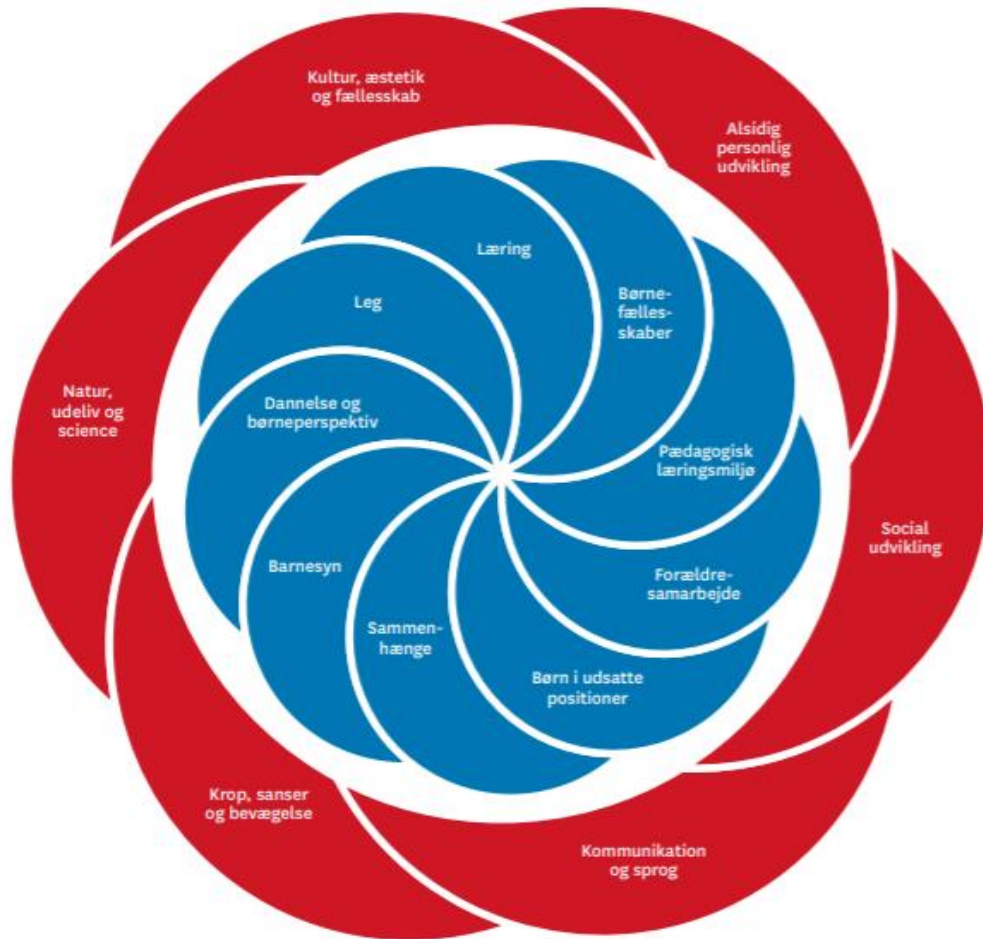
Søholm er beliggende i et boligkvarter midt i Tårs, Vestbakken er beliggende mellem skolen og hallen. I afdeling Vestbakken er vores vuggestue og de yngste børnehavebørn, de lidt større børn er i Søholm. Vi har tæt og godt samarbejde med skolen og lokalsamfund.

Vestbakken

Søholm

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Tårs forholder os til temaet
<p>Barnesyn</p> <p>Hvordan kommer "barnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Børnehusene Tårs bliver vores fælles pædagogiske grundlag omsat og kommer til udtryk i hverdagen på følgende måder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det at være barn har en værdi i sig selv. • Børn har ret til at være forskellige og udvikle sig i individuelt tempo. • Barnet er kompetent og har ret til at lege og være medbestemmende. • Barnet føler sig set og forstået. • Barnet er aktiv medskaber af egen læring og udvikling. • De voksne omkring barnet er tillidsskabende, giver nærvær, tryghed og drager omsorg for at skabe de bedste betingelser for læring og udvikling, samt møder barnet med positive forventninger og tillid. (ICDP)

	<ul style="list-style-type: none"> • De voksne værdsætter, støtter, stimulerer og udfordrer barnet for at understøtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. • De organisatoriske rammer og læringsmiljø muliggør, at barnet oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer. • Vi ser barnet som aktiv medskaber af egen læring og udvikling. Vi har positive forventninger til barnets formåen og følger barnets spor. • Vi differentierer hverdagen, så det passer til det enkelte barns behov. <p>Eksempel fra vuggestuen: I vuggestuen prioriterer vi tryghed i forhold til, at det så vidt muligt er den samme voksen, der modtager og er omkring barnet i opstartsfasen. Vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone og følger barnets initiativ. I takt med at barnet bliver mere tryk i overgangen udvides barnets relation til de øvrige børn og voksne på stuen.</p> <p>Eksempel fra børnehaven: En lille gruppe børn bliver optaget af at finde små dyr på legepladsen. En voksen møder børnene anerkendende, nærværende og omsorgsfuldt. Børnene understøttes i deres nysgerrighed og optagethed og sammen går vi på opdagelse. Den voksne lytter, spørger ind, skærper opmærksomheden, henter remedier og bidrager til at udvide barnets erfaringsverden.</p>
<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Alle børn skal have oplevelsen af, at kunne påvirke og have indflydelse på udformningen af egen dagligdag ud fra deres formåen og forståen.</p> <p>Vi understøtter børnene i at tale respektfuldt til hinanden ved at sætte ord på situationerne i nuet. Derved sættes en læring i gang omkring det at kunne sætte sig i den andens sted.</p> <p>Samtidig det at vise hensyn til hinanden og drage omsorg for hinanden. (Empati).</p> <p>Samtidig understøtter vi også børnene i at sige til og fra, agerer i en sammenhæng der ikke kun tager udgangspunkt i det, de selv har lyst til. Vi sigter mod balancen mellem egen lyst/ behov, ved for eksempel, at børnene øver i at vente på tur, sidde sammen i en gruppe og at kunne indgå i en forhandling/dialog.</p> <p>Sammen med børnene udforsker vi det at kunne se ind i sig selv, og ud mod omverdenen.</p>

	<p>Eksempel fra vuggestuen: Et barn(2,3 år) gynger, et andet barn(1,10 år) kigger på og siger "gynge". Den voksne spørger barnet, om også hun gerne vil gynges. Barnet svarer "ja". Den voksne siger: " Det bliver din tur når gyngen er ledig". Barnet på gyngen har hørt dialogen, går af gyngen og tilbyder det andet barn pladsen på gyngen. Herefter stiller barnet sig bag gyngen og hjælper med at skubbe.</p> <p>Eksempel fra børnehaven: Til frokost sidder vi i mindre grupper. Et barn vil fortælle, hvad hun skal lave i weekenden. Hun siger:" Først skal vi spise på en restaurant, og bagefter skal vi... jeg kan ikke huske, hvad det hedder". En voksen understøtter barnets hukommelse ved at stille opklarende spørgsmål. Pigen fortæller: " Det kører stærkt". Den voksne gætter på en bil. Pigen svarer: " nej". En dreng spørger: "Er det en speedbåd? "Pigen ryster på hovedet. Pigen forklarer videre. Et andet barn afbryder og `forstyrrer` pigen i hendes talende refleksion. Den voksne guider ved at sige" Vi må lige være stille og lytte". Pigen reflekterer højt videre. Pigen fra før spørger herefter: "Er det et tog?". Pigen svarer:" Nej, det drejer rundt". Et andet barn gætter: "Er det en karrusel?". "Ja ", jubler pigen.</p> <p>I kommunikationen skal personale sikre at den gode stemning bibeholdes og der tales med barnet og ikke om barnet. Dannelse hænger sammen med normer. Den voksne kender til normerne og guider børnene igennem hverdagens udfordringer. Barnet forankrer værdierne, som bliver en rettesnor for dem. Med henblik på at blive et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.</p> <p>Eksempel: Et barn finder igennem guidning og ros, på sigt andre og mere positive handlemuligheder.</p>
<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg " fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.</p> <p>Voksne har en vigtig rolle i at skabe muligheder for børnenes leg.</p> <p>Gennem iagttagelser af børnegruppens sammensætning/ det enkelte barns interesser, alder og udviklingsniveau indrettes legemiljøerne. Vi justerer, optimerer og fornyer.</p> <p>Vi deltager i legene ved at gå foran (præsenterer en leg), ved siden af (inspirerer, understøtter), går bag ved (vi iagttager, balancekunsten er at træde ind i tide, men ikke for tidligt - børnene skal gives plads til at forhandle og løse evt. konflikter selv).</p>

	<p>Alle børn skal have mulighed for at deltage i leg. Vi har fokus på, at legen udvikler sig positivt for alle børn, at det enkelte barn blomstrer, særligt dem der er udfordret på deres legekompetencer.</p> <p>Vug eks. Et par børn sidder i sandkassen, de er optaget af at hælde sand op i sandforme. En voksen kommer forbi og spørger nysgerrigt og anerkendende til hvad børnene laver. Det ene barn fortæller: "kage". Den voksne siger: " uhm...det lyder lækkert, hvad er det for en kage?". Barnet svarer: " jordbær". Den voksne spørger: "må jeg være med" Børnene svarer:"ja". Den voksne hjælper børnene med at udvide legen og viser hvordan man kan pynte kagen med sten/pinde. Flere børn samler sig nysgerrigt omkring. Den voksne inddrager flere børn ved at spørge:"Har du lyst til at være med. Kan du hente den blå skovl og peger". Legen fortsætter.</p> <p>Bh eks To børn leger babyer og sidder i hver sin trillebør. Et andet barn kommer nærmere og observerer legen. Barnet fortæller den voksne, at han gerne vil være med i legen og have en trillebør ligesom de andre. Den voksne spørger: "Skal jeg hjælpe dig med at spørge?". De andre børn siger straks, at han gerne må være med. " Du kan være moren". Alle accepterer og legen fortsætter.</p> <p>Bh. Eks: Et barn står i det gule legehus og råber ud af vinduet til en voksen: " Vil du købe en is". Den voksne siger: "ja, tak". Den voksne går derover sammen med en flok børn. Drengen/ismanden deler is ud til alle. En anden dreng ser legen og går ind i legehuset for også at sælge is. Ismanden vender sig mod drengen og siger: " Nej du skal ikke sælge is, det er mig". Der opstår uro og vred attitude. Den voksne observerer en konflikt under optrapning og prøver at tilbyde et alternativ og siger: " Kunne du ikke lave en kop kaffe til mig. Det smager godt sammen med is". Begge drenge accepterer og legen fortsætter.</p> <p>Børn har ret til at være i et miljø hvor der er plads til spontan og vokseninitieret leg.</p> <p>Legen anerkendes som betydningsfuld.</p> <p>Den voksne har ansvar for at udvide eller rammesætte, samt hjælpe og guide andre børn ind i eller finde nye roller i legen.</p> <p>Eksempel: En flok drenge leger med legoklodser. Den voksne tager plads ved lego bordet og deltager med respekt for børnenes leg, med mulighed for at udvide eller rammesætte legen i samspil med børnene.</p>
--	---

<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Læring skal forstås bredt og ses gennem hele dagen. Det er en vekslen imellem at være børneinitierede lege, voksen planlagte aktiviteter og rutinesituationer.</p> <p>Læring er tæt forbundet med trivsel og trygge rammer.</p> <p>Vi er opmærksomme på hvad børnene er optaget af, og anvender dette til at udvide læringssituationen. Vi motiverer børnene gennem eget engagement og interesser, sætter ord og begreber på barnets oplevelser. Vi udvider, spørger ind og udfordrer barnets læring og udvikling på forskellige niveauer. Vi arbejder målrettet med børns læring på en legende og eksperimenterende måde, således at læringens indhold og form vækker interesse og nysgerrighed hos børnene. Vi udfordrer børnene på forskellige niveauer således at de har mulighed for at lykkes samtidig med at de lærer og udvikles.</p> <p>Vi arbejder med opmærksomhed, at holde fokus og koncentration og arbejder mod fælles opmærksomhed (samling, yoga, Sistema mm)</p> <p>Eks vug. på legepladsen opdager et pige at en yngre dreng har tabt sin sko. Pigen henvender sig til den voksne og fortæller at drengen har tabt sin sko. Den voksne siger: "Det kan jeg godt se, hvor mon den er henne?" Pige siger: "Det ved jeg ikke". Den voksne spørger pigen om hun vil være med til at lede. Det vil hun gerne. Pigen går søgende rundt på legepladsen. Pludselig råber hun til den voksne med begejstring i stemmen. "Se, jeg har fundet skoen, den var hernede i skoven". Den voksne deler pigen begejstring og anerkender hende for at hun er en god ven og at hun hjælper.</p> <p>Eks bh. En gruppe børn bliver optaget af at lege `ishus` i vores lille legehuse. Legen fortsætter over flere dage og forskellige børn deltager. De forskellige børn bliver optaget af de forskellige elementer af legen. Nogle sælger is, nogle er optaget af penge og tæller `mønter`, nogle er optaget af smagsvarianter, nogle har brug for kropslig udfoldelse og henter flere is på cyklen, andre optages af at blive klædt ud. Samme leg giver forskellige muligheder for læring på det enkelte barns niveau. Den voksne iagttager, hjælper, støtter op, sætter ord på og udvider legen.</p> <p>Aktiviteter tilrettelægges af forskellige sværhedsgrader – så læring er sjov og barnet oplever succes uafhængigt af færdigheder.</p> <p>Skabe et miljø hvor alle børn føler sig trygge og tør udforske og udfordre.</p>
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Børnehuset Tårs er et børnefællesskab, hvor de voksne har ansvar for at alle har mulighed for deltagelse på forskellige niveauer. Der er flere forskellige fællesskaber og alle er åbne eller lukkede.</p>

Det pædagogiske grundlag

<p>Temaer i det pædagogiske grundlag</p>	<p>Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Tårs forholder os til temaet</p>
<p>Pædagogisk læringsmiljø</p> <p>Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.</p>	<p>Struktur, planlægning og indretning skaber ro til fordybelse. Tydeligt hvad kan leges her - billeder og legetøj hjælper med at gøre det tydeligt. Pictogrammer gør dagsrytmen kendt og tydelig for hele gruppen.</p>
<p>Forældresamarbejde</p> <p>Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?</p>	<p>Vi er opmærksomme på at børn lærer i flere arenaer hvor hjemmet har den mest centrale betydning. Det er vigtigt at vi samarbejder om at fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi justerer os til det enkelte barn og families behov. Vi guider omkring barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan være rammen omkring problematikker eksempelvis i overgange, hente- bringe situationer, kost, søvn, grænsesætning mm.</p> <p>Kontakten er positiv og er kendetegnende ved høj grad af dialog og inddragelse. Oftest benytter vi os af den daglige garderobesnak, vi benytter AULA, telefonisk kontakt, Facebook.</p> <p>Gennem barnets tid i institutionen afholder vi Status Udviklings Samtaler. Samtalerne kaldes dialoghjul og udarbejdes i dialogredskabet Hjernen og Hjertet, som kan findes under AULA. Begge parter forventes at have udfyldt dialoghjulet inden samtalen. Samtalerne bliver afholdt når barnet er på vej mod 2 og 3 år i vuggestuen, samt 4 og 5 år i børnehaven, desuden bliver der også lavet en overgang beskrivelse til skolen fra børnehaven .</p> <p>Vi samarbejder omkring traditioner som sommerfest, arbejdsdag på legepladsen, juleafslutning mm.</p> <p>Eks vug En gruppe børn og voksne er i vuggestuens garderobe. De kigger ud af vinduet Den voksne siger:” Nu skal vi ud at lege, hvad skal vi have på fødderne i dag”. En pige på 2,5 år siger:”sandaler”. Den voksne siger: “ Det er en rigtig god ide, kan du finde dine sandaler”. Pigen finder sine sandaler og prøver selv at tage dem på. En dreng på 1 år finder et par sandaler i et andet barns garderobe. Den voksne guider verbalt og visuelt og viser barnet vej til at finde sine egne sandaler i sin egen garderobe. Drengen sætter sig ned og `prøver` at få sandalerne på fødderne. Sammen hjælpes de ad med at få dem på. For at skabe sammenhæng med hjemmet er den voksne opmærksom på at dele læringshistorien med forældrene gennem den daglige garderobe snak.</p>

	<p>Eks. Bh. Mor og datter på 4 år havde svært ved at tage afsked med hinanden. Pigen blev ked af det og havde svært ved at give slip på mor. Afskeden blev for hver dag længere. Personalet bød ind med hjælp. Efter en tid og dialog med mor blev der i samarbejde aftalt en ramme omkring afsked. Herefter blev afleveringen lettere for mor og datter. Der er løbende dialog.</p> <p>Børnehaven har et forældreråd og et bestyrelsesmedlem, som sikrer at vi som børnehus har medindflydelse på beslutninger der tages. Forældrerådet kan ligeledes være bindeled fra forældre til leder. Vi har nogle klar forventninger til samarbejdet imellem forældre og børnehus.</p>
<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p>Alle børn er aktivt deltagende i fællesskabet. Vi har enkelte børn som i perioder har brug for "en pause" nu og da i privat rum, hvilket respekteres af både børn og voksne. Vi differentierer i forhold til det enkelte barn, for at sikre trivsel og udvikling.</p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>Overgang til skolestart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En gang om ugen mødes ældste børnene i børnehaven med børnehaveklassen på Bålhøj. Man hilser på gamle legekammerater og børnehaveklasseunderviseren. • Der arrangeres besøg på skolen i form af leg på legepladsen, rundvisning, spisning i skolens kantine, besøg i den kommende børnehaveklasse og besøge SFO'en. • Børnehaveklasselærerne besøger børnene i børnehaven. • Vi inddrager også brobygning i aktiviteter som Tårsdagene m.m.
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p>I Tårs er vi et lille lokal samfund. Vi er forbundet og afhængig af hinanden. Vi har en lang tradition for at samarbejde med lokalsamfundet.</p> <p>Eksempelvis med Skolen, kirken, hallen, plejehjemmet, borgerforeningen. Derudover projekter i naturen omkring os. Projekterne er tilpasset årstiden, samt traditionerne. Eksempelvis: påske, jul, høst, sommerfest mm.</p>

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Læringsmiljøerne understøtter, at alle børn får mulighed for en stadig udvidelse af sin erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Børnenes oplevelse af et godt børneliv, har betydning for deres trivsel, læring, udvikling og dannelse her og nu – og danner grundlaget for deres liv på sigt.

Relationen i form af samspil og tilknytning er grundstenen i det pædagogiske arbejde.

Læringsmiljøerne understøtter barnets:

- **livsduelighed.** At barnet oparbejder evnen til *følelsesmæssig regulering*, herunder de strategier som bruges til at opleve, regulere og udtrykke positive såvel som negative følelser. At barnet udvikler empati, kan sætte sig i andres sted. At barnet oplever *selvværd* en grundlæggende opfattelse af en selv og ens værdi. At barnet oplever *selvtillid*, en tillid til egne evner og tro på at man kan. At barnet øver sig på *opmærksomhed og fordybelse*, og bringes i en tilstand af flow, hvor det er aktivt og opslugt.

- **Engagement.** At barnet oplever sig følelsesmæssigt involveret og en høj grad af meningsfuldhed. At barnet oplever fordybelse og indgår i relationer med betydningsfulde andre.

- **Deltagelses kompetence.** At barnet udvikler evnen til at *afkode* fx lege, aktiviteter, rutiner og sociale samspil og kan sætte *aftryk* på fællesskabet og læringsmiljø. At barnet er rettet mod at være en del af fællesskabet med de andre børn

- **Gåpåmod,** At barnet tør *udforske*, har mod og lyst til at turde prøve nyt og ukendt. At barnet er *vedholdende*, kan fastholde fokus over tid og ikke straks gå videre til noget nyt. Fx håndterer situationer hvor det møder udfordringer, konflikter.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Institutionen er indrettet med små lege og læringsmiljøer. • Miljøerne er afskærmet så det er muligt at koncentrere sig om lege og aktiviteter i ro og fordybelse.
----------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● Det er muligt at arbejde i mindre grupper. ● Miljøerne ændrer sig løbende og tilpasses børnenes alder, køn og interesser. ● Vi værner om vores ting. Det betyder at noget kan børnene selv tilgå andet skal de spørge om. Der er gennemsigtighed i hvad man kan lave i børnehaven. ● Fra morgenstunden tilbydes aktiviteter ved bordene som fx modellervoks, tegne, Lego, spil. ● Der er mulighed for fysisk udfoldelse og udeleg hver dag. ● Kreativt værksted er åbnet med mulighed for forskellige kreative aktiviteter og fordybelse.
I det psykiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ● Vi arbejder med ICDP – 8 temaer for godt samspil. ● "Relationen er grundstenen i al menneskelig udvikling". ● De voksne er altid ansvarlige for relationen. ● De voksne er fordelt. Nogle er fordybet andre er "flyvere". ● De voksne går skiftevis forrest, ved siden af, bagved. ● Vi arbejder ud fra Nærmeste UdviklingsZone – NuZo. ● Engagerede voksne er opmærksomme og lydhør overfor børnenes initiativer, hvad er børnene optaget af og skaber et miljø der støtter og udfordrer. ● Børnene hjælpes ind i forpligtende fællesskaber, der bygger på respekt, ligeværd og demokratiske processer. Barn-barn, barn-voksen. ● Alle børn inkluderes, der er indtænkt forskellige deltagelsesbaner. ● Bevægelse tænkes ind løbende gennem dagens aktiviteter. ● En stadig opmærksomhed på at barnet udvikler sig gennem oplevelser, leg og relationer.
I det æstetiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ● Lærings og legemiljøer indrettes i overskuelige og skærmede områder der inspirerer til hvad man kan lege – både ude og inde. ● Børnene opfordres og støttes til at rydde op, når de går fra en leg. ● Vi dokumenterer processer og resultater ses på væggen i afgrænsede områder. ● Vi præsenterer børnenes færdiglavede produkter og er opmærksom på hvilken følelsesmæssig betydning det har for barnet.

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Læring: at barnet er nysgerrigt og fordybet i skiftevis børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. At barnet eksperimenterer og er innovativt. Fx børn der spontant laver kikkerter i kreativt værksted. Efter en tur til byens vandtårn, bygger vi sammen med børnene et vandtårn i papmache, for derved at skabe en sammenhæng.</p> <p>Leg: Legen har en værdi i sig selv, den er grundlæggende for barnets sociale og personlige udvikling og læring. Legen er en gennemgående del af hele dagen. Det kan være leg med sand og vand på legepladsen. Leg med magneter, dinoer, Lego mm.</p> <p>Børnefællesskaber: at barnet opsøger de andre børn, har nære/bedste venner. Hjælper og drager omsorg for hinanden. Skiftevis lytter og tager initiativ i fællesskabet. Arbejder med konflikthåndtering. At barnet oplever at det bliver lyttet til. At alle børn oplever at være en del af et fællesskab. Fx når der gynges højt på fælles gyngen, og der spontant opstår fællessang. Når en behøver hjælp til at komme i overtøjet. Et barn har slået sig, græder og beder om hjælp til at finde en voksen.</p> <p>Børnesyn: at barnet har en værdi i sig selv, at barnet gør det bedste det kan, Barnet føler at omgivelserne er lydhøre. Fx når barnet fortæller om oplevelser hjemmefra, dette kan ske spontant igennem dagen.</p> <p>Dannelse og børneperspektiv: at barnet kan indgå og bidrage til forpligtende fællesskaber, at barnet er aktivt deltagende, føler sig set og hørt. Til samling, frokost, generelt skifter vi til at lytte og være på i respekt og ligeværd. Barnets initiativer gribes af engagerede og nysgerrige voksne Fx der laves luftballoner. Vi deltager i Sistema.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>Vi tager en individuel vurdering af den pædagogiske tilgang til børn i udsatte positioner. Afhængig af det enkelte barns udfordringer samt samarbejde med indsats pædagog, PPR mm. (fx piktogram, særlige regler for særlige børn, børstning/massage)</p> <p>Børn har forskellige forudsætninger for at engagere sig og deltage i fællesskaber. I et inkluderende læringsmiljø oplever alle børn sig værdsatte og værdifulde i fællesskabet. Der tilbydes mange, forskelligartede og tilpassede deltagelsesmuligheder. Fx arbejde i mindre grupper, indtænker pauser, går først op fra samling, først/sidst i garderoben/samling. Reglen er...</p> <p>Der er særligt fokus på succes- og mestringsoplevelser, da børn i udsatte positioner typisk oplever flere nederlag, irettesættelser. Vi arbejder ud fra NUZo, guider børnene til ligeværdige legekammerater, til deltagelse i aktiviteter der passer netop deres udvikling.</p> <p>I barn – barn og barn – voksen relationen er der særligt fokus på barnets behov for voksen nærhed, guidning og hjælp at kunne balancere i samspil, i aktiviteter eller i leg. Fx hjælp til at afkode legen, hjælp til at gå ind i legen, afstemme sig i forhold til andre børn, tolke, tilføre nyt til legen, finde en rolle der passer til legen. Finde styrken i det enkelte barn og tale det op i forhold til de andre børn.</p>

<p>Forældresamarbejde:</p> <p>En gang årligt er der valg til bestyrelse og forældreråd. Der er almen orientering og dialog om dagligdagen eller oplæg udefra om aktuelle emner relateret til børns udvikling.</p> <p>Der er mulighed for daglig kontakt enten i form af at en forældre kontakter personalet eller omvendt. Her er der mulighed for en kort og vigtig besked, som kan have betydning for barnets trivsel, læring og udvikling. Vi vægter en åben og ærlig dialog med hjemmet og ser forældrene som ligeværdige samarbejdspartnere. Vi har systematisk opfølgning og samtaler med forældrene og anvender "Hjernen og Hjertet" Et dialog værktøj -så begge parter kan være forberedt.</p> <p>AULA anvendes til informationer om aktiviteter og generelle beskeder. Her kan også skrives beskeder til det enkelte barns familie.</p> <p>Aktiviteter og læringsmiljøer dokumenteres på væggen. Emner og temaer skiftes gennem årets gang.</p> <p>Vi har traditioner som arbejdsdage, sommerfest, juleklip og julegudstjeneste.</p>
<p>Sammenhænge:</p> <p>Forskningen peger på at overgange i et barns liv har stor betydning for deres udvikling. Vi er en organisation som prioriterer vigtigheden af overgange i barnets liv.</p> <p>Vi modtager børn fra forældre/hjemmet og/eller dagpleje. Inden start sendes informationsmateriale på mail. Der laves individuelle aftaler om besøg og opstart alt efter det enkelte barns behov. Denne indkøringsperiode kan variere meget. Der er en særlig tæt kontakt til hjemmet i opstarten.</p>

2. SOCIAL UDVIKLING

I forhold til den aktuelle børnegruppe, er det vigtigt at vi som pædagoger er nærværende og rollemodeller i de forskellige læringsmiljøer, som der er institutionen. Denne pædagogiske praksis er vigtig, da det er med til at udvikle barnet socialt og styrke barnets læring i forhold til de sociale spilleregler.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsmiljøerne skal indbyde til leg. Som f.eks skal stimulere børnenes engagement, fantasi, kreativitet, nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer og redskaber. • Læringsmiljøerne skal vise visuelt for børnene, hvad det er man kan i det pågældende læringsmiljø. • Hvis læringsmiljøet taber interesse, skal der tilføres nye ting og remedier.
I det psykiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruger ICDP og de otte samspilstemaer. • I forhold til tema 2 er det det ottende samspilstema, mest gældende. • Guide børnene i dannelse af relationer og guide børnene i de sociale spilleregler, (foran, ved siden af, bagved) • Pædagogen er med til at guide børnene i aflæsning af følelser og aflæsning af mimik og kropssprog. • At forskellighed betragtes som en styrke for fællesskabet.
I det æstetiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Børnene skal kunne se visuelt, hvad man kan lave i det pågældende læringsmiljø. Eks: Billeder af biler, dukker, Lego, magneter o.s.v. • Der skal være forskellige remedier i læringsmiljøerne. Eks: gryder, pletter, pander, mad, udklædningstøj, blomster, duge o.s.v. Det skal være indbydende.

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Alle i huset har været på ICDP uddannelse, hvilket er grundtonen i vores daglige praksis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ICDP: vi bruger det i vores pædagogiske praksis. • Respekt for forskelligheder. • Forståelse for hinanden. • Legen er vigtig i forhold til læring, relationer og dannelse.

<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>Vi tager en individuel vurdering af den pædagogiske tilgang til børn i udsatte positioner. Afhængig af det enkelte barns udfordringer samt samarbejde med PPR. Andre understøttende redskaber kan være: Piktogram, "reglen er", indlagte pauser, fast og tydelig struktur, eksempelvis barnet går først til og fra samling, først/ sidst i garderoben, børstning/massage.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man skal have øje på det enkelte barn, og støtte de udsatte børn med pædagogiske tiltag . Pædagogen kan inddrage PPR ved tvivlsspørgsmål, ved det enkelte barn, og eventuelt få redskaber til at arbejde videre med. • Vigtigt at vi arbejder i små grupper, for at hjælpe og støtte de udsatte børn. • Forståelse for hinandens forskelligheder.
<p>Forældresamarbejde:</p> <p>ICDP tilgang, åben og ærlig dialog. En tydelighed i vores fælles udfordringer og det vi arbejder med, således det er muligt at have en rød tråd i det vi arbejder med i børnehave og hjemmet. Mellemgruppe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man er i løbende dialog med forældrene omkring barnets sociale udvikling. Trivsel generelt. • Sus samtaler Hjernen og Hjertet er vores systematiske dialogværktøj Se vores pædagogiske grundlag.
<p>Sammenhænge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At børnene kan mestre de forskellige overgange i sit børnehaveliv. Overgang fra yngstevuggestue til ældste vuggestuegruppe. Derefter overgang fra ældste vuggestuegruppe til Børnehaven Vestbakken. Børnehaven Vestbakken til mellemgruppen i Søholm. Mellemgruppe til ældstegruppe, ældstegruppe til skole. • Vigtigt at pædagogen er rollemodel, for at dette kan lykkes, og yde det der skal til gennem den pædagogiske praksis. • Brobygning er i højsæde. • Gennem observationer af gruppens sociale status, vil vi reflektere og evaluere hvilke pædagogiske tiltag, der skal sættes ind. • For at styrke barnets sociale udvikling, er det vigtigt at have en god og løbende dialog med de pågældende forældre.

3. KOMMUNIKATION & SPROG

Læringsmiljøerne understøtter, at alle børn får mulighed for at udvikle sprog, der bidrager til at de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Læringsmiljøet understøtter, at alle børn gradvis udvikler sprog, så de opnår erfaring med at sprogliggøre tanker, behov, ideer til brug i lærende, reflekterende og kreative fællesskaber. - ordforråd, udtale, sprogforståelse, kendskab til skriftsprog, rim og remser, tal og bogstaver og hvad de kan bruges til, IT/medier og kommunikation.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • mindre grupper af børn. • fri adgang til papir, blyant, farver og bøger. • legetøj til lade-som-om lege (køkken, købmand, restaurant, fin dame mm.) • adgang til spil, puslespil. • skriftsprog synliggjort i meningsfulde sammenhæng. • støjreduktion • sprogstimulerende spil (sprogkuffert, shuffle kort mm.)
I det psykiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruger ICDP, som kendetegner gensidig respekt og tolerance. • Anerkende samspil barn-barn. • Anerkende samspil barn-voksen. • Fokus på strukturen og tilrettelæggelse af dagligdagen. • Inspiration til aktiviteter.
I det æstetiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Husets indretning og udsmykning skal virke stimulerende og inspirerende på børn, samt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde som fremmer børns lyst til at bevæge, udfolde, fordybe sig og have stille lege mm. • Skrive område Søholm, bogstaver og tal på væg, navne mm.

Når vi arbejder med kommunikation og sprog, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ICDP • Dialogisk læsning og samtale • Rim og remser • Sang og lege, piktogrammer og til at øve tal, bogstaver og sprogforståelse (bogstavkendskab over ex. Læringsmiljøerne mm.) • IT/medier og kommunikation, • Aktiviteter med materialer hvor vi arbejder med at sætte ord på følelser, oplevelser og konflikter. At kunne aflæse andre (fx. Bøger, plancher, sprogkuffert bliver brugt til at understøtte sprogarbejde). • Sprogvurdering fast 3-årige, derudover efter behov.
--

<p>Vuggestuen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi italesætter alle handlinger overfor børnene (f.eks.” Nu skal vi lige feje” eller “Nu går vi ud i garderoben og får tøj på”) - Vi forbereder sprogligt det enkelte barn på hvad der skal ske (f.eks: “Nu tørrer jeg dig om munden” eller “ Nu tager jeg dig op ad stolen”) - Når børnene henvender sig til os, lytter vi og italesætter handlingen. (f.eks: Barnet rækker koppen frem og kigger på den voksne. Den voksne siger, “ vil du gerne have mere vand?” - Vi anvender tegn til tale.
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi tager en individuel vurdering af den pædagogiske tilgang til børn i udsatte positioner. Afhængig af det enkelte barns udfordringer, samt samarbejde med PPR (ex. Talepædagog, 2 sproget pædagog). • Skabe rum og ro for sprogarbejde til det enkelte barn. • Være bevidst om at sætte ord på alt.
<p>Forældresamarbejde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi ønsker at forældrene oplever, at deres barn bliver set og er en del af fællesskabet. Derudover vil forældrene opleve,at de bliver inddraget for, at sikre deres barns trivsel ved samarbejde gennem dialog omkring barnets behov og situation. • SUS-samtaler Hjernen og Hjertet • Sprogvurdering. Vi har prioriteret at lave denne vurdering på alle 3 årige samt på 4-5 børn i vuggestuen på forsøgsbasis. Det bruges både til vejledning af forældre og til planlægning og indretning af vores læringsmiljøer
<p>Sammenhænge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi evaluerer på det enkelte barn i gruppen, ved forældresamtaler, på p-møder og til teammøder. • Vi anvender den viden vi har fra barnets sprogvurderinger. • Vi vil på teammøder evaluere børnegruppen generelle sproglige udvikling baseret på medarbejderens observationer. • Vi vil via dialog og refleksionsspørgsmål evaluere på vores nuværende læringsmiljø for at se på, hvad der fungerer og hvad der skal udskiftes på. • Vi evaluerer og reflekterer om hvad vi skal iværksætte af målrettet pædagogisk indsats.

4. KROP, SANSER & BEVÆGELSE

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig

Rundt i Børnehuset Tårs er der læringsmiljø der understøtter alle børns motoriske udvikling. Vi skaber læringsmiljø der tilgodeser fysisk udfoldelse som grovmotorik, og læringsmiljøer hvor der arbejdes med finmotorik.

Vi har læringsmiljø hvor der er rammer for fri bevægelse, hvor børnene selv kan være kreative med deres krop og læringsmiljø hvor det er voksenstyret aktiviteter.

Vi skaber læringsmiljø som understøtter, at børn har mulighed for at erfare verden gennem deres krop.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Skabe læringsmiljø hvor det visuelt er tydeligt for børnene hvad de kan lave med deres krop, sanser og bevægelse. - Adgang til bl.a. Aktivitetsbane, løbecykler, mooncars, sandkassen, kælder med redskaber, sansevæg,
I det psykiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Vi anerkender når barnet bruger sin krop. - Vi henviser barnet til legepladsen, når det har brug for at løbe. - Vi guider barnet og opfordre barnet ud fra NUZO til at prøve selv. - Vi har læringsmiljø der tilpasser børnegruppens sværhedsgraden, så alle oplever succes gennem krop, sanser og bevægelse.
I det æstetiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Vi signaler i form af billeder og bogstaver hvad barnet kan i den pågældende læringsmiljø. - Vi er bevidste om at vi som voksne er rollemodeller, vi guider børnene til at Rydde op efter legen, så læringsmiljøet ser indbydende ud til næste lege aktivitet. - Vi har YOGA billeder på væggen, så børnene bliver inspireret til selv at lave YOGA øvelser.

Når vi arbejder med krop, sanser & bevægelse, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi evaluere løbende læringsmiljø så de tilpasses børnegruppen og hvilken ønsker børnene har. Her er vi bevidste om at børnene oplever medbestemmende, som et led i deres dannelsesproces. - Vi skaber rammer for børnenes fri fantasi, så børnene spontant kan opbygge en leg hvor de bruger deres krop, sanser og bevægelse. - Vi arbejder med Action Kidz, børnemassage, dans, yoga og der arbejdes med kropsbevidsthed.
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Vi tager individuelle vurdering af hvert enkelt barn fx børstning i samråd med fys, børnemassage, gyngende i hængekøje eller at barnet har brug for at udfordre sin krop på legepladsen hvor der er mere plads.

-Vi observere de børn der har brug for guidning, og her hjælper vi for at der sker en læring hos barnet.
Forældresamarbejde:
- Vi har SUS samtale med forældrene, her evalueres barnets krop, sanser og bevægelse. Vi laver fælles mål for hvordan vi kan hjælpe barnet til at komme videre i den motoriske udvikling. -Alle fireårige bliver motorisk screening i samråd med forældre og fysioterapeut.
Sammenhænge:
Vi observerer på børnegruppen og følger deres spor. Får skabt muligheder for at denne del tilgodeses. Trille, hoppe, cykle, så vidt muligt er alle legeplanstemaer på legepladsen.

5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, og derved opleve glæden ved at færdes ude i naturen. Det pædagogiske læringsmiljø giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling. Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ● Børnene lærer at naturens gang på legepladsen er foranderlig i løbet af året. Eks: blade/ingen blade på træerne, højt græs/lavt græs, blomster/ingen blomster og dermed lærer børnene nye naturbegreber. ● Desuden har vi på legepladsen adgang til vand, sand og bakker. ● Vi har et godt nærmiljø med mulighed for at opleve skov, søer, store græsområder mm. ● Vi værner om naturen på legepladsen. Eks: Der kommer et barn med noget affald, og viser det til den voksne. Barnet ved at det skal i skraldespanden, og den voksne anerkender barnet i sin handling. Eks: En voksen samler svampe og rådne æbler ude på legepladsen, og får en snak med et barn omkring dette. ● Vi bruger naturens materialer i det kreative værksted. Eks: pinde og grankogler. Her kommer der så også begreber ind såsom, lang/kort, tynd/tyk, bred/smål, tung/let.
I det psykiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ● Vi guider og opfordrer til at eksperimentere og gøre sig erfaringer. Eks: børn der ikke kan lide at få sand på fingrene. ● Vi opmuntrer til at børnenes interesse for naturen bliver vakt, og vi lærer dem at passe på insekter og planter og dermed respektere naturen.
I det æstetiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ● Omgivelserne både ude og inde skal være indbydende og fremme/vække børnenes interesse for natur, udeliv og science. Plancher med naturinspiration på legepladsen. ● Bringer naturen indenfor. Eks: Tage smådyr med indenfor for at studere og snakke om dem. ● Billeder på vægge både inde og ude der omhandler natur. Eks: insekter, smådyr, blomster, sommerfugle o.s.v. ● Udstoppede dyr. ● Tal bringes visuelt ind i læringsmiljøet eks: hinkebane, talslange. ● Bøger omkring natur er tilgængelige.

Når vi arbejder med natur, udeliv & science, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<ul style="list-style-type: none"> ● Præsentere børnene for årstiderne. ● Ude i al slags vejr, så de mærker sol, sne, regn og blæst. ● Løfte sten og blade for at finde smådyr/insekter under. ● Vi følger børnenes spor og understøtter deres naturlige nysgerrighed. Eks: Når vi er ude/på tur, stopper op sammen med børnene og undersøger sneglen, edderkoppen, mariehønen eller myren vi møder. Endvidere taler vi om blomsternes mangfoldighed og forskellighed. ● Fælles oplevelser i naturen styrker børnefællesskabet. Eks. Når børnene samarbejder om at samle insekter, nødder, blade, pinde o.s.v. ● Børnene giver deres erfaringer videre, når de advarer andre børn om at rosentorne stikker, brændenælderne brænder o.s.v. ● Læser bøger om natur og dyr. ● Synge om årstider, natur og dyr. ● Eksperimentere med vand. ● Eksperimentere og opleve forskellige stimuli med f.eks. Vådt/tørt/frosset sand, blade vind og vejr. ● Inddrager børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne og nysgerrige spørgsmål. Eks. Dyr vi finder, fly vi kan se og høre, fugle der flyver i luften, blade der falder fra træerne. ● Vi snakker om maden vi spiser. Hvor kommer den fra? Eks. Æblet kommer fra træet. Kartoffler vokser i jorden. Desuden guide børnene i hvad der er spiseligt og ikke spiseligt i naturen. F.eks. Hyldebær må ikke spises rå, svampe kan være giftige. Nye bølgeblade og nødder er spiselige. ● Tæller, sammenligner størrelser stor/lille. Eks. Stor edderkop-lille edderkop. Stor pind/lille pind. Stort blad/lille blad. Understøtter det med sange. Sang om lille Peter edderkop/store Peter edderkop. Tæller sammen med barnet f.eks. antal pinde blade o.s.v. ● Materialer bringes hjem og anvendes til kreative aktiviteter. ● Lærer børnene om affaldssortering. ● De voksne er rollemodeller for hvordan man færdes i, og hvordan man behandler naturen.
Børn i udsatte positioner:
<ul style="list-style-type: none"> ● Vi guider og støtter det enkelte barn til at deltage i børnefællesskabet. ● Gå foran, ved siden af og bagved.
Forældresamarbejde:
<ul style="list-style-type: none"> ● Dialog med forældrene i forhold til børnenes tilgang til natur, udeliv og science. ● Den daglige garderobesnak. ● Dokumentation/billeder hænges op, så forældre bliver inddraget, og dermed sammen med barnet har snakket om oplevelserne. ● Vi opfordrer forældrene til at gå på opdagelse i naturen sammen med deres børn.
Sammenhænge:
<ul style="list-style-type: none"> ● Vi følger op og tilrettelægger aktiviteter der kan være med til at udvide barnets oplevelse. Laver vindmøller efter bondegårdsbesøg hvor børnene blev optaget af dem.

6. KULTUR, ÆSTETIK & FÆLLESSKAB

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

I Børnehuset Tårs har vi fokus på at skabe læringsmiljøer hvor børnene får forskellige indtryk i form af historielæsning, rim og remser, sange, teater, kreative processer, traditioner, accept, rummelighed og tolerance over for hinandens forskellighed.

Vi opmuntrer børnene til at være medbestemmende og have medindflydelse på dagligdagens aktiviteter samt i egne skabende processer.

I fællesskabet kaster vi lys på at børnene har forståelse for egne værdier og forstår andres, herunder andres kulturelle baggrund og traditioner.

Vi ser leg som en vigtig del af børnenes skabende virksomhed, herunder modtage indtryk, give udtryk og være en del af et fællesskab.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Vi synliggør rim og remser, sange således det er tilgængeligt for børnene, ved at hænge det op på væggene samt lægger det på børnehavens facebookside. Vi udfordrer børnenes engagement, fantasi, kreativitet, og nysgerrighed ved at give dem forskelligartede muligheder for at udtrykke sig kreativt og fysisk fx gennem kreativt værksted inde og ude, træværksted, fordybelsesopgaver. Vi hjælper børnene med at skabe en hensigtsmæssig ramme fx kampele med pinde henvises til et bestemt område på legepladsen.
I det psykiske læringsmiljø	Vi sætter rammen: fx at alle bliver hørt og får taletid, samt værdsætter det, at man lytter til hinanden. Gennem dialog skaber vi plads til at tale om forskellighed, acceptere samt rumme hinandens forskellighed. Når børnene giver udtryk for ideer og ønsker giver vi dem følgeskab så vidt muligt.
I det æstetiske læringsmiljø	Vi værdsætter processen, vi inspirerer, giver følgeskab og påskønner barnets egne udtryk og kreativitet.

Når vi arbejder med Kultur, æstetik & fællesskab, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, barnesyn, dannelse og børneperspektiv:
Læring: Vi synger alfabetsangen, har alfabet og tal på væggen samt tegneunderlag med tal og bogstaver, og hvert barn har et fotografi med navn på. Dette bruges når man selv øver sig i at skrive sit navn eller fx laver et brev eller en tegning til en anden.

<p>Leg/børnefællesskaber: At børnene opfører teater, med hjemmelavede dukker, hvor der skiftevis vises opdigtede fantasi historier, glimt fra dagligdagen eller kendte eventyr.</p> <p>Barnesyn: At barnet har en værdi i sig selv og at barnet gør det bedste det kan. At vi sætter os og ser teaterstykket, interesserer os for historien og følger barnets spor.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>Børn gør det bedste de kan, måske kan de ikke være i fællesskabet så længe som aktiviteten varer - det er derfor okay at de forlader før aktiviteten er slut. De skal lære turtagning m.m.</p>
<p>Forældresamarbejde:</p> <p>Vi dokumenterer på AULA, i huset</p> <p>Forældrene kan få små opgaver som de skal løse med barnet.</p> <p>Vi opfordrer til at læse og kigge på vores dokumentation af æstetiske processer.</p>
<p>Sammenhænge:</p> <p>Vi er kulturformidlere, vægter gamle traditioner, går i kirken, vi er en del af fællesskabet i et lille lokalmiljø. Vi samarbejder igennem hele året.</p>

Systemisk evaluering

Vi vil gerne opnå at:	Ved at undersøge, dokumentere og analysere vores praksis ved vi nu at:	Derfor vil vi fremover:
Arbejde videre med vores eva. kultur.	Bruge af Kvalid cirklen er et godt redskab for os.	Vi vil fortsætte brugen på vores pædagogmøder, således at vi får lavet nye fremadrettede aktioner. Brugt vores erfaring.
Vi har brugt evalueringscirkler Legekunst Bogglad Barnesyntet Det fysiskelæringsmiljø Projekt Arkæologi	Æstetisklæreproces Sikre bøger i alle miljøer Sikre vi bl.a. barneperspektivet Pædagoger ligeså meget på øvebane som børn.	Sætte rammerne så børnene ikke kommer til at zappe - de bliver når tingene er spændende interessante
Får en større grad af selvhjulpethed for børnene i forbindelse med hverdagens gøremål		Vi har stadig fokus på hygiejne
Vores læringsmiljøer bliver bedre.	Kvalid og egne observationer at vi nok har flest legemiljøer.	Hele personalegruppen skal på kursus og få viden omkring pædagogiske læringsmiljøer.
At børnene ikke kommer i udsatte positioner.	Kvalid: at samling måske skal nytænkes. Stiller vi for store krav	
	At ændre på fysisk placering kan give nogle børn meget ro til fordybelse.	Vi har blandt andet indrettet "rummet" et sted hvor børnene ved der er ro, altid en voksen og et sted tiltænkt børn der har brug for ikke at være i det store fællesskab hele dagen
Vores børn får et større ordforråd	Sprog vurdering fortæller at det vil være en fordel at arbejde med dette.	Arbejde på dialog med barnet. I forbindelse med mange forskellige aktiviteter. Afholde forældremøde med talehøre konsulent så vi i fællesskab får løftet opgaven.